

Pöytäkirja

15.3.2024

 VN/36476/2023
 VN/36476/2023-VM-26

**Valtionavustustoiminnan yhteiskehittämisen ja yhteisten valtionavustuspä-
 velujen strategisen ohjaamisen yhteistyöryhmän kokous 01/2024**

Aika Tiistai 5.3.2024 klo 14.00–16.00

Paikka Kokoustila Markka, Valtioneuvoston linna, 4. kerros (ja Teams)

 Osallistujat Vesa Lipponen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
 Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja
 Mari Näätsaari, Valtiokonttori, jäsen
 Altti Iiskola, liikenne- ja viestintäministeriö, jäsen
 Matti Hyytinen, maa- ja metsätalousministeriö, jäsen
 Mikko Lehtonen, oikeusministeriö, jäsen
 Tiina Kuoppa, opetus- ja kulttuuriministeriö, jäsen
 Petri Saarukka, puolustusministeriö, jäsen
 Johanna Herrala, sisäministeriö, jäsen
 Lassi Kauttonen, sosiaali- ja terveysministeriö, jäsen
 Jenni Hyvärinen, työ- ja elinkeinoministeriö, jäsen
 Sarianne Palmula, ulkoministeriö, varajäsen
 Piritta Sirvio, valtioneuvoston kanslia, jäsen (Teams klo 15 alkaen)
 Merja Salmi, valtiovarainministeriö, jäsen
~~Tiina Kotonen-Pekkanen, ympäristöministeriö~~
 Pauliina Smolander, KEHA-keskus, jäsen
 Susanna Kiijärvi, Innovaatorahoituskeskus Business Finland, pysyvän asiantuntijan vara-
 henkilö
 Virpi Myllykoski, Ruokavirasto, pysyvä asiantuntija (Teams)
 Timo Mulari, STEA, pysyvän asiantuntijan varahenkilö
 Liisa Huovinen, Suomen Akatemia, pysyvä asiantuntija
 Leena Rantala, valtiovarainministeriö, sihteeri

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Puhelin
Telefon
Telephone
Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

 0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

1 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

2 Läsnaolijoiden toteaminen ja esittäytyminen

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat, ja läsnäolijat esittäytyivät.

3 Esityslistan hyväksyminen

Työryhmä hyväksyi 27.2.2024 päivätyn esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

4 VA-yhteistyöryhmän tehtävät ja työskentelysuunnitelma

Tuula Lybeck esitteli työryhmän asettamispäätöstä ja työskentelysuunnitelmaa. Asettamispäätöksen mukaiset työryhmän toiminnan tavoitteet liittyvät mm. valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden, tuottavuuden, tiedolla johtamisen ja yhdenmukaisuuden edistämiseen. Työryhmän tehtävät on jaettu kahteen kokonaisuuteen: valtionavustustoiminnan yhteiskehittäminen ja yhteisten valtionavustuspalvelujen strateginen ohjaus. Tehtävänä on esimerkiksi tehdä aloitteita ja suosituksia yhtenäisten hyvien käytäntöjen kehittämisestä. Tarkoituksena on myös jatkaa automaation ja tekoälyn hyödyntämistä koskevaa keskustelua. Suunnitelman mukaisesti työryhmä kokoontuu vuonna 2024 keväällä ja syksyllä kolme kertaa. Työryhmältä toivotaan keskustelua priorisoitavista ja käsittelyyn nostettavista asioista.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat:

Korkea prioriteetti pitäisi olla tuottavuuden lisäämisessä sekä automaation ja tekoälyn hyödyntämisessä. Esimerkiksi yhteinen ratkaisu pakotetarkastuksiin olisi tärkeä. Lisäksi tällaisia ratkaisuja voisi liittyä mm. maksatuksen keskeytyksiin, takaisinperintöihin ja automaattisiin herätteisiin (flägäykset) sekä ilmoittajansuojelulain mukaisiin väärinkäyttösepäilytapauksiin

Valtionavustusmäärärahoihin kohdistuvista valtiontalouden säästöistä tulee odotuksia valtionavustustoiminnan kehittämiseksi. Kehittämistyössä on otettava huomioon valtionavustusten hakijoiden ja saajien näkökulmat.

Valtionavustuslain kehittämistarpeisiin liittyy esimerkiksi tulorekisterin tietojen mahdollinen hyödyntäminen. Jotta työryhmän työskentelyn kautta saataisiin aikaan merkittävää edistystä, tulisi käsiteltävät asiat valita erityisen tarkasti ja tarvittaessa perustaa erillisiä jaostoja.

Päätös: Työryhmä merkitsi työskentelysuunnitelman ja siitä käydyt keskustelun tiedoksi. Aloitteiden tekemistä käytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi ei tässä vaiheessa priorisoida käsiteltävissä asioissa, mutta siihen kannustetaan.

5 Yhteisten valtionavustuspalvelujen hallintamalli

Leena Rantala esitteli valtiovarainministeriön yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa valmisteleman yhteisten valtionavustuspalvelujen hallintamallin luonnoksen. Erityisesti läpikäytiin hallintamallin tavoitteet, kehittämistyön hallinnan kokonaiskuva (mm. toimijat ja toimielimet), palvelujen visio ja tavoitteet sekä asiakasvaatimusten priorisoinnin yleiset periaatteet.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat:

Rahoituskysymyksiin liittyen ns. omalla rahalla kehittämisen sopimustekniset vaikutukset on hyvä ottaa huomioon. Mahdollisuutta ns. omalla rahalla kehittämiseen tulee arvioida tapauskohtaisesti esim. kustannushyötyjen kannalta, yleistä mallia tähän on hankala kuvata.

Palvelujen tavoitteissa voisi hakijanäkökulmasta korostaa myös valtionavustusten käytön raportoinnin sujuvuutta. Asiakasyhteistyöhön liittyen Valtiokonttorin viestintä ja sen laatu ovat tärkeitä odotustenhallinnan kannalta. Myös jokainen valtionapuviranomainen viestii omille hakijoilleen omalla tavallaan.

Visio valtion yhteisistä valtionavustuspalveluista on laaja ja tiukka varsinkin, kun visiosta puuttuu vuosiluku, eikä ole selvää, katsooko visio lähelle vai kaukaisuuteen. Esimerkiksi valtion aluehallinnon, EU-rahastojen ja erityistyyppisten valtionapuviranomaisten (Suomen riistakeskus ja Suomen metsäkeskus) kannalta visio yhtenäisistä palveluista voisi olla hyvä kompromissi. Toisaalta luonnoksessa ehdotettua visiota pidettiin hyvänä ja tavoitteellisena.

Todettiin, että EU-rahastoihin laajenemista koskeva selvitystyö on epäselvässä tilanteessa, eikä ole tietoa, ollaanko työn käynnistämisessä jo myöhässä seuraavaa rahastokautta ajatellen.

Ministeriöiden rooliin ja vastuuseen tulisi sisällyttää avustuskäytäntöjen kehittäminen ja siihen liittyvä säädösvalmistelu. Hallinnonalan lainsäädännön päivittäminen voi olla yhteisten palvelujen käytönoton edellytys. Luonnoksen liitteenä oleva lista valtionapuviranomaisista on tarpeen tarkistaa.

Ajatus asiakasraadista on kannatettava, ja raati voisi toimia jo tässä kehittämisvaiheessa. Yhteisiin palveluihin kehittävästä toiminnallisuuksista tärkeitä ovat esimerkiksi raportoinnin, talouden seurannan ja riskienhallinnan työkalut. Vaikuttavuusnäkökulman huomioon ottaminen läpi prosessin on tärkeää.

Pohdittiin, vaatikko tuottavuushyötyjen allokoiminen vielä jatkokeskusteluja ja kohdistetaanko palvelut käyttöönottaneisiin viranomaisiin kustannushyötyanalyysejä. Tähän vastattiin, että tuottavuushyötyjä on VA-hankkeen aikana arvioitu ja niitä toimeenpannaan osana hallinnonalojen tuottavuusohjelmaa.

Hallintamallissa viitataan tekoälyn hyödyntämiseen, mutta epäselväksi jää, mitä tekoälyllä tarkoitetaan ja mitä hyödyntäminen käytännössä tarkoittaa. Tähän vastattiin, että automaation ja tekoälyn hyödyntämistä on VA-hankkeessa syksyllä 2023 laadittu erillinen selvitys, ja asiaa on edelleen tarkoitus edistää erillisen toimintasuunnitelman kautta.

Päätös: Työryhmän keskustelun perusteella hallintamalliin lisätään palvelujen vision vuosiluvuksi 2030 sekä palvelujen tavoitteet hakijanäkökuilmasta. Lisäksi tarkistetaan ns. omaa rahoitusta ja ministeriöiden roolia koskevat osuudet sekä liitteenä oleva valtionapuviranomaisten lista. EU-rahastoasia selvitetään erikseen. Valtiovarainministeriö informoi hallintamallin valmistumisesta ja julkaisemisesta erikseen.

6 Valtiokonttorin tilannekatsaus

Mari Näättsaari esitteli valtionavustuspalvelujen kehittämisen ja käyttöönottojen etenemisen tilanteen. Valtiokonttori on kehittänyt määrittelyn toimintatapoja. Tietojärjestelmäkehityksessä on suuria kokonaisuuksia (mm. valtuudet). Priorisointi on haastavaa. Tällä hetkellä keskitytään lausunnotyökaluun ja massatoimintoihin. Kumppanin kilpailutus on käynnissä, ja on mahdollista, että kehittäjät vaihtuvat syksyllä. Myönteistä on, että valtiovarainministeriön kehyskannassa on rahoitus lakisääteille tehtäville. Noin 20 valtionapuviranomaista on käynnistänyt käyttöönoton, ja 11 vienyt pilottihaun läpi. Valtiokonttori kerää myös asiakaspalautetta.

Päätös: Työryhmä merkitsi tiedoksi Valtiokonttorin tilannekatsauksen. Todettiin, että jatkossa kehittämisen ja käyttöönottojen tilanne esitellään työryhmässä vastaavalla tasolla ja lisäksi Valtiokonttori raportoi asiakaspalautetta.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

VA-yhteistyöryhmän seuraava kokous on 9.4.2024 klo 13.30-15.30. Kokous pidetään etäkokouksena.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Liitteet Liite 1a Työryhmän asettamispäätös
Liite 1 b Työskentelysuunnitelma
Liite 2 Luonnos VA-palvelujen hallintamallista
Liite 3 Valtiokonttorin tilannekatsaus

Jakelu Työryhmän jäsenet ja pysyvät asiantuntijat

